

APPLAUS BIJ MUZIEK EN PODIUMKUNSTEN

Rebke Klokke - Applaus

Applaudisseren is een communicatiemiddel om **waardering** uit te drukken. Teksten zo oud als de Bijbel verwijzen naar klappen als een teken van respect: *“Zo werd hij tot koning uitgeroepen en gezalft, terwijl alle aanwezigen in hun handen klapt en riep: ‘Leve de Koning!’”* (De Nieuwe Bijbelvertaling, 2007, 2 Kon. 11:12).

Klappen is echter niet beperkt tot een teken van waardering. Zo kan je een paar keer in de handen klappen om de **aandacht** van een groep mensen te trekken. Ook de snelheid en het ritme spelen een rol. Als een ‘parodie’ op het gewone applaus, is een langzame klap vaak een vorm van **spot en minachting**. En soms wordt iets niet goed bevonden, maar klapt men toch mee uit **beleefdheid**. Daarnaast kan applaus gepaard gaan met andere geluiden (zoals fluiten, stampen of roepen) of met non-verbale communicatie (zoals rechtstaan). Wat gepast is in welke situatie wordt bepaald door **ongeschreven regels**.

Binnen **muziek en podiumkunsten** bestaat er een ‘**etiquette**’ van applaus die doorheen de geschiedenis veranderde. Er zijn binnen de verschillende disciplines andere gewoonten. Ook op andere plaatsen in de wereld kan deze etiquette verschillen.

Etiquette bij verschillende muziekgenres

Verschiede muziekstijlen hebben hun eigen tradities wanneer het aankomt op klappen in de handen. Het kan een ritmische functie hebben, zoals bij **Latijns-Amerikaanse muziek** waarbij meeklappen op het ritme vaak aangemoedigd wordt. Klappen kan ook een teken van waardering zijn. Zo is het bij **jazz** gebruikelijk om na een geslaagde improvisatie en na het einde van een stuk te applaudisseren.

In de **klassieke muziek** wordt er volgens de recente traditie geapplaudisseerd wanneer de dirigent en eventueel de solist plaatsneemt op het podium. Ook na het einde van een muziekstuk geeft men een applaus. Dat is echter niet altijd zo geweest. In de tijd van Mozart was er meer interactie tussen uitvoerders en het publiek dan vandaag. Zo was het courant dat het publiek meezong of –flood en voortdurend om ‘verzoekjes’ vroeg. Daarnaast was het gebruikelijk dat het publiek applaudisseerde tussen de delen van symfonieën en als er voldoende enthousiasme werd getoond, werd een deel herhaald voordat men het volgende deel speelde. Vandaag is dat vaak niet meer gepast en kan het erg ongemakkelijk zijn als je de conventie of het muziekstuk niet voldoende kent.

Applaudisseren voor podiumkunsten

Ook in de **opera** is een applaus gebruikelijk wanneer de dirigent de zaal binnenkomt. Daarnaast klapt het publiek meestal aan het einde van de ouverture en bedrijven, na indrukwekkende aria’s en aan het einde van het stuk. Er bestaan echter ook ‘doorgecomponeerde’ opera’s waarbij de componist geen ruimte laat tussen de verschillende delen (er blijft altijd muziek klinken). Daardoor wordt het moeilijker om te applaudisseren en moet je wachten tot het einde van een bedrijf. Een bekend voorbeeld is Tristan en Isolde. Wagner laat in deze opera geen pauze tussen verschillende aria’s én hij geeft het grondakkoord pas helemaal op het einde van de opera. Omdat er geen rustpunt is in de muziek, blijft de luisteraar zitten met een gevoel van spanning, hij voelt dat de muziek nog niet op zijn einde is.

Applaus bij **theater** is gelijkaardig aan de tradities binnen de opera: het publiek zal vaak applaudisseren wanneer het doek wordt opengetrokken en aan het einde van de bedrijven. Ook tijdens de voorstelling kan een applaus gegeven worden (een 'open doekje'), bv. bij komieke stukken ter appreciatie van een goede grap. Aan het einde van het stuk zullen de acteurs '*applaus halen*': ze komen tijdens het applaus het toneel op en buigen als dank voor de waardering. Wanneer het publiek gaat rechtstaan tijdens het applaus, spreken we van een '*staande ovatie*'. Soms zullen acteurs '*applaus melken*': net voordat het publiek stopt met klappen, komen ze opnieuw op om het applaus langer te laten duren.

Bij de verschillende **dansdisciplines** wordt er gewoonlijk geapplaudisseerd aan het einde van een stuk en na een indrukwekkende solo. Ook bij **circus** is er tijdens de voorstellingen ruimte voor applaus.

Meer lezen over applaus? Dat kan je [hier](#).

Dit artikel werd geschreven op basis van de volgende bronnen en eigen praktijkkennis:

- De Nieuwe Bijbelvertaling. (2017). Nederlands Bijbelgenootschap. (<http://bijbel.eo.nl/bijbel/2-koningen/11>);
- Holledge, S. (2017). Is it necessary for us to clap during an opera show?. Quora. (<http://www.quora.com/Is-it-necessary-for-us-to-clap-during-an-opera-show>);
- Musicalweb. (2019, 19 augustus). Theatertermen: Uitleg van veel gebruikte termen in het theater (<http://www.musicalweb.nl/theatertermen>);
- Thomas, M. (2018, 14 augustus). The Etiquette of Applause. The Music Workshop Company (<http://www.music-workshop.co.uk/resources/blog/the-etiquette-of-applause/>);
- Tomlinson, J. (2013, juni). A study into the significance of clapping. (http://www.academia.edu/4388150/A_study_into_the_significance_of_clapping).

LOCATIE

Applaus klinkt wereldwijd, maar de ongeschreven regels verschillen van discipline tot discipline en van regio tot regio.

THEMA

Muziek en podiumkunsten
Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#sociaal gebruik